

Näringsåterföring sluter kretsloppet

Södras näringsåterföring sluter kretsloppet. Genom att sprida bioaska i skogen återförs de näringsämnen som förts bort vid uttag av grot (grenar och toppar). Därmed säkras markens långsiktiga produktionsförmåga.

När man gör uttag ur skogen följer det med näringsämnen. Vid vanlig avverkning sker detta endast i begränsad utsträckning, då näringen till största del finns i grenarna och barren, som lämnas kvar på marken. Vid avverkning med uttag av grot följer det däremot med mera näring. Södra utvecklar därför en tjänst för att återföra näring i form av bioaska vid uttag av grot.

NÄRINGSÅTERFÖRING FÅR POSITIVA EFFEKTER

Näringsåterföring med bioaska innebär att markens långsiktiga produktionsförmåga säkerställs. Den forskning som finns antyder att rätt utförd näringsåterföring på god skogsmark ger en ökad tillväxt i skogen under minst en 10 års period efter spridningen. På bördiga marker kan detta ge ett tillskott på 15 m³sk per hektar.

Bioaskan innehåller också en hel del kalk och motverkar därmed försurningen i marken. Inom lantbruket kalkar man för att uppnå samma effekt. Behovet av detta inom skogsbruket är mindre, men på lång sikt måste försurningen motverkas för att säkerställa markens produktionsförmåga.

Bioaskan innehåller inte kväve. På hyggen och i plantskog finns det oftast kväve i tillräcklig mängd. Marken får också ett regelbundet tillskott av kväve från atmosfären och genom nedbrytning av döda växter och djurdelar, samt genom kvävefixerande växter som tar upp kväve från luften. Sammantaget är detta ofta tillräckligt för att upprätthålla tillväxten i ung- och gallringsskogen. I stora delar av Södras verksamhetsområde avråder Skogsstyrelsen från kvävegödsling.

BIOASKA FRÅN REN SKOGSRÅVARA

Södras bioaska kommer från värmeverk, massabruk och sågverk och har sitt ursprung i ren skogsråvara. Vid dagens virkesförädling är det främst cellulosan och andra kolväten i trädet som vi tillvaratar på olika sätt. Detta medför att en stor mängd av alla andra komponenter i trädet, däribland näringsämnena, finns kvar i bioaskan i koncentrerad form. Exempel på sådana ämnen är kalcium, fosfor, magnesium och kalium.

Rent praktiskt samlas askan upp från de pannor som industrin använder i sina processer. Askan är kvalitets-säkrad. Den uppfyller Skogsstyrelsens rekommendationer när det gäller minimi- och maximihalter av ämnen i askprodukter avsedda för spridning i skog och mark.

Innan askan sprids i skogen behandlas den så att askan blir mindre reaktiv. Den stabiliseras och löser sig långsammare, vilket är en fördel i skogen.

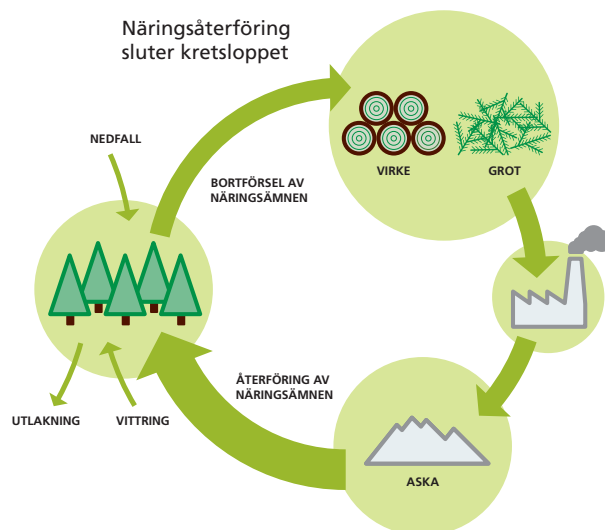
Det material som sprids är partiklar som är mellan en millimeter, upp till någon centimeter i storlek. Partiklarna är löst sammansatta och de flesta kan smulas sönder med fingrarna.

LÄMPLIGA SPRIDNINGSOMRÅDEN

Spridningsmängden är cirka fyra ton befuktad aska per hektar, vilket mer än väl räcker till för att kompensera näringsuttaget. Spridningen rekommenderas i första hand ske på fastigheter där grot tagits ut. Däremot är det inte nödvändigt, och i en del fall inte heller lämpligt, att bioaskan sprids exakt på samma hygge. I många fall kan det vara lämpligare att sprida askan i ett gallringsbestånd där skogen redan är etablerad. På magrare marker, ofta tallmarker, skördas sällan någon grot. Där finns det inte heller ett lika tydligt behov av näringsåterföring.

INGEN PÅVERKAN PÅ SVAMP OCH BÄR

Möjlighet till svamp- och bärplockning påverkas inte av näringsåterföring med bioaska. Det är dock lämpligt att avvakta med bär- eller svampplockning till efter första regnet efter spridning.

SPRIDNINGEN ÄR NOGA REGLERAD

Södra anmäler askåterföring till Skogsstyrelsen minst sex veckor innan spridning. Spridningen följer Skogsstyrelsens rekommendationer. Det innebär bland annat att aska inte sprids i eller intill sjöar, vattendrag, vattenförande vägdiken, våtmarker med höga natur- eller kulturvärden, reservat, tomtmark, annans mark eller väg. Spridning sker inte heller i naturvårdsklassade bestånd (NO, NS).

Södra Kommunikationsavdelningen, 2020-12-14.